

Liikenne- ja viestintäministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@lvm.fi

LAUSUNTOPYYNTÖNNE

"Tieliikenteen turvallisuustoiminnan työnjako" -raportista (diaarinumero LVM/1522/13/2013)

Suomen Autoteknillinen Liitto ry (SATL) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lausuntonamme esitämme seuraavaa:

Raportti on laaja-alainen ja monelta kantilta tarkasteltu. Seuraavassa kuitenkin joitain huomioita tehdyistä johtopäätöksistä.

Tieliikenteen turvallisuustoiminta ja työnjako

Mielestämme tehokasta poikkihallinnollista tieliikenteen turvallisuustyötä opastavat nykyiset Liikenneturvallisuusasian neuvottelukunnat hyvin. Niiden toiminta on vakiintunut ja sen avulla eri toimijat ovat sitoutuneet yhteiseen pitkäjänteiseen toimintaan.

Liikenneturvalla on tieliikenteen turvallisuustyössä erittäin tärkeä osa, kun yksittäiseen tielläliikkujaan vaikuttava liikenneturvallisuustyö on käyttäytymiseen vaikuttamista koko hänen elinkaaren ajan ja muutokset käyttäytymisessä tapahtuvat hitaasti. Tämän aiheuttaa muun muassa se, että kyse ei ole ammattimaisesta liikkumisesta, jossa turvallisuusajattelu lähtee eri näkökulmasta. Näin ollen vain pitkäjänteinen sitoutuminen eri toimijoilta johtaa toivottuun lopputulokseen.

Liikenteessä menehtyneiden ja vakavasti loukkaantuneiden määrä on alimmillaan Suomen tieliikenteen sodan jälkeisessä historiassa. Kehitys on ollut siis hyvää, vaikka onkin valiteltu positiivisen muutoksen hitaudesta verrattuna muihin maihin. Kun suunnitellaan muutoksia toimivaan järjestelmään, tässä tapauksessa tieliikenteen turvallisuustyöhön, on muistettava, että kestää vuosia ennen kuin saavutetaan edes vanhan toiminnan taso eikä takeita paremmasta lopputuloksesta ole. Lisäksi jos muutokset ovat vastoin osapuolten näkemyksiä, kaiken perustana oleva yhteistyö vaikeutuu.

Kaikkien tieliikenteen turvallisuuteen liittyvien vastuiden keskittäminen TraFille johtaisi toimintojen jäykistymiseen byrokratian kasvaessa. Siirtymisvaiheessa myös osaamisvaje substanssiosaamisessa aiheuttaisi ongelmia. Liikenneturvan toiminta on vuosikymmenien saatossa hioutunut optimaaliseksi ja toiminnan tarpeiden muuttuessa sitä on muokattu muutosten mukaan. Liikenneturvalla on siis ollut kyky uudistua aina tarpeen mukaan ja sillä on kyky toimia nopeasti välitöntä reaktiota vaativissa akuuteissa liikenneturvallisuuteen liittyvissä aiheissa. Valtakunnallisena organisaationa Liikenneturva on tehokas ja hyvän vapaaehtoistyön tukemana toimintaan käytetyt varat ovat johtaneet hyvin tuloksiin. Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa on hedelmällistä. Lisäksi Liikenneturva on organisaationa yksittäisen tielläliikkujan näkökulmasta helposti lähestyttävä, toisin kuin viranomaisena toimiva TraFi.

Tieliikenteen tutkimustoiminnan kehittäminen

Liikenteen turvallisuustutkimustyö vaatii panostuksia, jotta alan osaaminen pysyy riittävällä tasolla Suomessa. Liikenneturvalla tulee olla mahdollisuus omaa toimintaa tukevaan tutkimustoimintaan.

Tieliikenteen onnettomuustilastoinnin yhteistyö

Tilastointi on tilastokeskuksen tehtävä ja sellaisena se jatkuu. Tieliikenteen onnettomuustilastoinnissa ei ole syytä pyrkiä muuttamaan tätä tilannetta. Kehitystyö onnettomuustilastojen keräämisen ja sisällön osalta on tarpeen. Vakavien loukkaantumisten tietojen kerääminen tulee kehittää toimivaksi. Lisäksi tulisi eritellä liikenteessä itsemurhan tehneet onnettomuustilastoissa. Tämä siksi, että saataisiin selkeä käsitys siitä, mihin osaan tarvittaisiin erilaista ennaltaehkäisevää työtä.

Liikenneturvan ohjaus- ja hallinnointimalli

Ristiriidat jäävydessä Liikenneturvan rahoituksen ja LVM:n ohjauksen osalta tulee ratkaista siten, että Liikenneturvan toiminta pystytään varmistamaan nykyisenlaajuisena toimintaa samalla kehittäen, mutta ei toiminta-alueita karsien.

Valtio-omisteinen osakeyhtiömalli on vieras ajatus liikenneturvallisuukselle. Liikenneturvallisuuksityö on laajaan yhteistyöhön perustuvaa suurelta osin valistavaa ja yleishyödyllistä työtä. Tällaisen tehtävän ohjaaminen liiketoimintaperiaatteilla toimivaksi vääjäämättä kaventaa ajattelua ja supistaa yleishyödyllistä toimintaa.

Vertailu MOTIVAan on keinotekoinen. MOTIVA toimii selkeämmin liiketoimintaperiaatteilla toimivalla toimialalla ja pystyy tuottamaan asiakkailleen esimerkiksi välittömiä kustannussäästöjä.

Liikenneturvan nykyisistä yhteistyökumppaneista vain hyvin harva tulisi osakeyhtiömallissa maksamaan Liikenneturva Oy:n tuottamista palveluista, jotka nykyisin ovat pääsääntöisesti ilmaisia. Niinpä toiminta saatujen tuottojen varassa sillä tasolla, jolla Liikenneturva nykyisin toimii, olisi mahdotonta. Kansalais- ja järjestöyhteydet osakeyhtiömalli leikkaisi lähestulkoon kokonaan pois.

Näemme, että Liikenneturvalla on edelleen tärkeä paikka toimia Suomen tieliikenteen turvallisuustyössä eikä sen toimintaedellytyksiä pidä heikentää.

Suomen Autoteknillinen Liitto ry:n puolesta:

Pasi Perhoniemi
toiminnanjohtaja